

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3273/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.Kpk.46.352/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Péteri Ügyvédi Iroda, 1125 Budapest, Fészek utca 16/b., levélcím: 1461 Budapest, Pf. 74., képviseli: dr. Pucskó Albert ügyvéd) alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.Kpk.46.352/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenesége megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó férje mint kérelmező (a továbbiakban: vízumkérelmező) látogató célú egységes vízum kiállítása iránti kérelmet nyújtott be a kairói Magyar Nagykövetségen 2016. szeptember 1-jén. A kérelmet a Nagykövetség a 810/2009/EK rendelet (a továbbiakban: Közösségi Vízumkódex) 32. cikk (1) bekezdés a) pont ii) pontja, valamint a 32. cikk (1) bekezdés b) pontja alapján, arra hivatkozással utasította el, hogy a vízumkérelmező nem igazolta a tervezett tartózkodása célját és feltételeit. A határozat szerint a tervezett tartózkodás céljának és feltételeinek indokolására benyújtott információ nem tekinthető megbízhatónak, valamint nem lehetett bizonyossággal megállapítani, hogy a vízumkérelmező a vízum lejárta előtt valóban el szándékozik hagyni a tagállamok területét.
- [3] Az elsőfokú határozattal szemben a vízumkérelmező fellebbezést terjesztett elő, melyet a Külgazdasági és Külügyminisztérium Konzuli és Állampolgársági Főosztálya elutasított, és a vízum kiadását megtagadta. A vízumkérelem elutasításának indokaként a minisztérium egyebek között arra hivatkozott, hogy a vízumkérelmező első alkalommal 2015. decemberében nyújtott be vízumkérelmet annak érdekében, hogy tanulmányi céllal utazhasson Magyarországra. A tanulmányi cél egy magyar nyelvtanfolyam lett volna, melynek költségeit az indítványozó vállalkozása fedezte volna. Az eljárás során mind a vízumkérelmező, mind az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy kapcsolatuk üzleti és baráti jellegű. A vízumkérelem a beutazási cél kétségességére és a magas migrációs kockázatra tekintettel elutasításra került. A vízumkérelmező és az indítványozó ezt követően három és fél hónappal később házasságot kötöttek, és a vízumkérelmező 2016. szeptemberében immáron látogatási vízumkérelmet nyújtott be, a magyar házastársára hivatkozással. A vízumeljárás során az indítványozó és a vízumkérelmező egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tettek a megismerkedésük időpontjára és körülményeire vonatkozóan. A vízumeljárás során az is megállapításra került, hogy a vízumkérelmező korábbi, le nem járt útlevelét érdemi indokolás nélkül új útlevélre cserélte, jóllehet abban mindössze egyetlen bejegyzés, a korábbi vízumkérelem befogadó pecsétje szerepelt, és melyből éppen ezért a korábbi vízumkérelem-elutasítás ténye minden hatóság számára egyértelműen kitűnt.
- [4] A határozat rögzítette, hogy a családi kapcsolat tényleges fennállásának, a valós érzelmi kötődésen alapuló házasságkötésnek a kritériumai az eljáró hatóságok számára vizsgálat tárgyává tehetőek annak megállapítása érdekében, hogy a harmadik országbeli családtag nem él-e vissza a közösségi jogokkal és részéről a házasság megkötése nem a nemzeti bevándorlási jogszabályok kijátszására irányul-e. A Közösségi Vízumkódex rendelkezései alapján a vízumkérelmet el kell utasítani, ha észszerű kétség merül fel a tekintetben, hogy a kérelmező a kérelmezett vízum lejárta előtt el szándékozik hagyni a tagállamok területét. A határozat szerint az eset összes körülményei alapján valószínűsíthető, hogy a vízumkérelmező valódi célja a schengeni térségbe való beutazási szándék volt, a házasságot pedig ennek a célnak az elérése érdekében kötötte, ekként a vízumkérelem elutasításra került.

- [5] A fellebbezési eljárás során az indítványozó elektronikus levélben kereste meg a Külgazdasági és Külügyminisztériumot, anélkül azonban, hogy meghatalmazást csatolt volna, így a minisztérium csak általánosságban tájékoztatta az indítványozót a vízumkérelmek elbírálási rendjéről és a vonatkozó jogszabályokról.
- [6] 1.2. A vízumkérelmező a határozattal szemben kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben arra hivatkozott, hogy az alperes Külgazdasági és Külügyminisztérium eljárásjogi szempontból jogszabálysértő határozatot hozott, mivel megsértette a tényállás tisztázásának, a bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelésének és okszerű indokolásának kötelezettségét. A vízumkérelmező véleménye szerint az alperes minisztérium nem adta megfelelő indokát annak, hogy a tényállásban szerepeltetett megállapítások miért alapozzák meg a vízumkérelem elutasítását, továbbá nem értékelt egyedileg a becsatolt dokumentumokat. A vízumkérelmező álláspontja szerint a becsatolt dokumentumokból, a bejelentett szálláshelyből, továbbá a nyilatkozataiból mindvégig leszűrhető volt, hogy a Magyarországra való utazás célja a felesége meglátogatása lett volna.
- [7] Az ügyben eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság határozatában megállapította, hogy a vízum kiállításának megtagadása alapjául szolgáló tényállást az alperes minisztérium megfelelően feltárta, és a feltárt tényállásból okszerű következtetést vont le. A bíróság megállapította, hogy a vízumkérelmező nem igazolta a tervezett tartózkodás célját és feltételeit, mivel bár a felesége meglátogatását jelölte meg, azonban a benyújtott iratokból valószínűsíthető volt, hogy a házasságot a tartózkodási jog megszerzése érdekében létesítette. A bíróság szerint ezt a tényt támasztja alá, hogy a vízumkérelmező a korábbi tanulmányi célú beutazási kérelem elutasítását követően három és fél hónappal kötött házasságot a feleségével, jóllehet a korábbi vízumkérelem elbírálása során kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy közöttük csak üzleti célú kapcsolat van, és a megismerkedésük időpontját és körülményeit is eltérően jelölték meg. A bíróság rögzítette, hogy nem követelmény az, hogy a hatóság bizonyosságot szerezzen arról, hogy a vízumkérelmező a vízum lejárta előtt el szándékozik hagyni a tagállamok területét. A hatóság feladata az, hogy meghatározza, észszerű kétség merül-e fel a szándékot illetően. Miután a jelen ügyben a beutazás célja tekintetében a hatóság részéről észszerű, erős kétely merült fel az érdekházasság gyanúja miatt, ezért a hatóság a rendelkezésre álló tények és bizonyítékok alapján, a mérlegelést követően jogszabályszerűen hozta meg döntését.
- [8] 1.3. A végzéssel szemben indítványozóként a vízumkérelmező felesége terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Érvelése szerint a végzés sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében, II. cikkében, valamint a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogait.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése átfogóan védi a magánszférát, az Alaptörvény II. cikke pedig megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, hogy az Alaptörvény L cikk (1) bekezdése értelmében „Magyarország védi a házasság intézményét”, míg a XV. cikk (5) bekezdése értelmében „Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzése alaptörvény-ellenes módon ellehetetleníti azt, hogy az indítványozó magán- és családi életét tiszteletben tartásuk, hiszen vízum hiányában a vízumkérelmező nem léphet Magyarország területére, ezáltal az indítványozó és a vízumkérelmező családi élete Magyarországon kizárt. A családi élethez való jog sérelme ekként egyaránt megvalósul az indítványozó és a vízumkérelmező oldaláról is, hiszen a vízumkérelem elutasítása hosszú időre elszakítja a családtagokat egymástól. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy nem észszerű elvárni a feleségtől, hogy a férjét követve egy olyan országba költözzön, ahol vallási, nemzetiségi, kulturális vagy nyelvi okból nem tud boldogulni, és ahol minimális szinten sem lenne biztosított a család lakhatása és megélhetése. Az indítványozó álláspontja szerint a vízumkérelem megtagadása ellentétes az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8. cikkével, mely alapján a magán- és családi élethez való jog csak az Egyezmény 8. cikk (2) bekezdésében taxatív módon felsorolt valamely legitim cél érdekében korlátozható, ilyen legitim cél hiányában pedig az eljáró hatóságoknak ki kellett volna állítaniuk a vízumot.
- [10] Az indítványozó az I. cikk (1) bekezdése és a II. cikk sérelmét abban jelölte meg, hogy azzal, hogy a közigazgatási szervek és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság negligálta az indítványozó családi élet tiszteletben tartásához fűződő jogát, az ő emberi méltóságán is csorba esett.

- [11] 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtását követően az Alkotmánybíróság főtítkára tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek nem felel meg, mert az Abtv. 55. § (4) bekezdés *b)* pontja alapján nyilvánvalóan nem az alapügyben vízumkérelmezőként eljáró jogosult terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. A főtítkári tájékoztatásra adott válaszában az indítványozó alkotmányjogi panaszát továbbra is fenntartotta és kérte annak érdemi elbírálását. Álláspontja szerint azért, hogy az alapügy vízumkérelmezőjének, azaz az indítványozó férjének nem állítottak ki látogatási célú vízumot, meghiúsult az indítványozó és a vízumkérelmező családi együttélése, ekként az alkotmányjogi panasz szempontjából az indítványozó is jogosultnak és érintettnek tekinthető. Az indítványozó érvelése szerint azzal, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság helybenhagyta a közigazgatási szervek vízumkérelmet elutasító határozatát, egyben megtagadta az indítványozó és a vízumkérelmező családjegyesítését és együttélését, ekként az indítványozóra is kihat a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzése.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A vízumkérelmező perbeli jogi képviselője a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzését 2016. december 15-én vette át, az indítványozó jogi képviselője pedig alkotmányjogi panaszát 2017. február 6-án nyújtotta be személyesen a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon. Éppen ezért megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben került benyújtásra. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően azt kell eldöntenie, hogy az indítványozó jogosultnak, illetőleg érintettnek tekinthető-e. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az egyedi ügyben folytatott bírósági eljárásban nem vett részt, abba nem avatkozott be, mindössze a bírósági eljárás alapját képező közigazgatási eljárás során fordult elektronikus levéllel az eljáró Külügyminisztériumhoz, meghatalmazás csatolása, illetőleg a minisztérium tájékoztatását követően további jogi lépések tétele nélkül.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megítélnie, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető-e akkor, ha az indítványozó az alapeljárásban félként vagy beavatkozóként nem vett részt, pusztán azért, mert az indítványozó házastársa vízumkérelmének elutasítása egyben a család magyarországi együttélését hiúsítja meg, és így a döntés szükségképpen összefüggésbe hozható az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magán- és családi élethez való joggal. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy a magán- és családi élethez való jogból sem az Alaptörvény, sem pedig a nemzetközi emberi jogi egyezmények alapján nem vezethető le a családjegyesítési célú vízumhoz való alanyi jog, sőt a hatályos nemzeti, európai uniós jogi és nemzetközi jogi előírások alapján az államok kifejezetten kötelesek érdemben megvizsgálni a benyújtott vízumkérelmeket, egyebek között annak érdekében, hogy megakadályozzák a vízummal történő visszaéléseket. A vízumkérelm elutasítása pedig szükségképpen kihatással van a vízumkérelmező házastársára, családtagjaira, mely azonban önmagában még nem veti fel az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [16] Az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság döntései az indítványozóra nézve közvetlenül rendelkezést nem tartalmaztak. Az alapügy vízumkérelmezője alkotmányjogi panaszt nem nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, jóllehet arra az Abtv. 27. §-a alapján közvetlenül is lehetősége lett volna. Az indítványozó azon érvelése, miszerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szempontjából az indítványozó mint a vízumkérelmező felesége, ügyfélként lett volna jogosult eljárni már az alapeljárásban is, hiszen a vízumkérelm szükségképpen érinti a vízumkérelmező házastársát is, és ebből következően alkotmányjogi panasz benyújtására is jogosulttá vált, lényegében annak kimondását jelentené, hogy az egyes hatósági, illetőleg bírósági eljárások, valamint az alkotmányjogi panasz eljárás során az indítványozót és házastársát azonos jogosultságok illetik meg, és az egyikükkel szemben folyó eljárásban a másikat ügyféli jogállás, illetőleg indítványozói jogosultság illeti meg. Egy, az alapügyben sem félként, sem beavatkozóként részt nem vett személy azonban indítványozóként kizárólag akkor igazolhatja érintettségét, ha igazolni tudja azt, hogy az alapeljárás, illetőleg az annak során született döntés(ek) közvetlenül érintik valamely Alaptörvényben biztosított jogát, és a jogállása egyértelműen megkülönböztethető az alapügy-

ben félként résztvevő személyektől. Ellenkező esetben lehetőségessé válna az indítványozói jogosultság családtagok közötti, különféle szempontok szerinti delegálása, mely az alkotmányjogi panasz eljárás funkciójával lenne ellentétes. Ilyen, az alapügy vízumkérelmezőjétől eltérő, és az indítványozót közvetlenül és személyében érintő sérelmet azonban az alkotmányjogi panasz nem jelölt meg.

- [17] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/622/2017.

